



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 382/06-75

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. mája 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť maloletej D. P. a V. N. (dcéry a družky t. č. už nebohého J. P.), obe bytom P., zastúpených advokátom Mgr. R. T., B., vo veci porušenia práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Trenčíne postupom a uznesením sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 p o r u š i l právo nebohého J. P. na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo nebohého J. P. na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 sa zrušuje.

3. Maloletej D. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún) a V. N. v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Maloletej D. P. a V. N. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 36 583,93 Sk (slovom tridsaťšesťtisíc päťstoosemdesiat tri slovenských korún deväťdesiat tri halierov), ktorú je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť na účet ich advokáta Mgr. R. T., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti maloletej D. P. a V. N. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 382/06-35 z 20. decembra 2006 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť maloletej D. P. a V. N. (ďalej len „sťažovateľky“) [dcéry a družky t. č. už nebohého J. P. (ďalej len „pôvodný sťažovateľ“)], obe bytom P., zastúpených advokátom Mgr. R. T., B., vo veci porušenia práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ako aj základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľky podaním z 19. apríla

2007, ako aj krajský súd vo vyjadrení zo 7. marca 2007 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: ORP-887/PD-2003 z 24. októbra 2003 bolo proti pôvodnému sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin výtržníctva v spolupáchateľstve. Uznesenie mu bolo doručené až 29. októbra 2003. Ďalším uznesením vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003 z 24. októbra 2003 mu bolo vznesené ďalšie obvinenie pre trestný čin výtržníctva v spolupáchateľstve, ako aj pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi v spolupáchateľstve. Toto druhé uznesenie mu bolo doručené 27. októbra 2003, pričom obe trestné veci boli napokon spojené na spoločné konanie pod sp. zn. druhého uznesenia. Dňa 27. októbra 2003 o 11.00 h bola pôvodnému sťažovateľovi policajným orgánom obmedzená osobná sloboda, lebo pred hypermarketom Tesco v P mu nasadili putá a služobným vozidlom ho previezli na políciu. Hoci po prevoze na políciu nebol ihneď umiestnený do cely policajného zaistenia, budovu polície slobodne opustiť nemohol, keďže vstupné dvere boli uzamknuté a pohyb osôb realizoval službukonajúci policajt pri vchode do budovy. Zo zápisnice o zadržaní spísanej 27. októbra 2003 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ bol tohto dňa o 13.30 h zadržaný ako obvinený v zmysle § 75 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“). Toho istého dňa o 15.15 h bol pôvodný sťažovateľ vypočutý ku skutku uvedenému v druhom uznesení o vznesení obvinenia. Dňa 29. októbra 2003 prokurátorka Okresnej prokuratúry Prievidza (ďalej len „prokurátor“) podala Okresnému súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) návrh na vzatie pôvodného sťažovateľa do väzby. Z podacej pečiatky okresného súdu na návrhu prokurátora vyplýva, že čas podania je prepisovaný, a to buď z 11.55 h na 10.55 h, alebo naopak z 10.55 h na 11.55 h. Uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003 bol pôvodný sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že sa väzba začína 27. októbra 2003 o 11.00 h. Uznesením krajského súdu sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 bola sťažnosť pôvodného sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá. Podľa názoru pôvodného sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody došlo jednak tým, že bol pozbavený osobnej slobody v rozpore so spôsobom

ustanoveným zákonom (a), ale aj tým, že bolo porušené jeho právo byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu vzneseným (b). Okrem toho bolo porušené aj jeho právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby.

a) V súvislosti s pozbavením osobnej slobody v rozpore so spôsobom ustanoveným zákonom poukazuje pôvodný sťažovateľ na ustanovenie § 77 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého bol prokurátor povinný ho odovzdať okresnému súdu v lehote 48 hodín od zadržania s návrhom na vzatie do väzby, keďže nenariadil jeho prepustenie zo zadržania. V návrhu prokurátora na vzatie do väzby sa uvádza, že pôvodný sťažovateľ bol zadržaný 27. októbra 2003 o 13.30 h podľa § 75 Trestného poriadku, pričom zadržaniu predchádzalo jeho predvedenie o 11.00 h. Z dôvodov uznesenia okresného súdu vyplýva, že pôvodnému sťažovateľovi bola osobná sloboda obmedzená 27. októbra 2003 o 11.00 h, a preto okresný súd rozhodol, že sa väzba započítava od tohto času. Podľa názoru pôvodného sťažovateľa v skutočnosti došlo k jeho zadržaniu 27. októbra 2003 o 11.00 h, pretože pre stanovenie momentu zadržania nie je rozhodný časový údaj uvedený v zápisnici o zadržaní deklarujúci iba fakticky vzniknutý stav, ale vedie k tomu postupnosť procesných úkonov, ktoré boli proti nemu vykonávané. Obe uznesenia o vznesení obvinenia boli vydané ešte 24. októbra 2003 a k oficiálne deklarovanému zadržaniu došlo pred výsluchom pôvodného sťažovateľa ako obvineného. Pôvodný sťažovateľ poukazuje ďalej aj na skutočnosť, že 27. októbra 2003 o 11.00 h nebol na políciu prevezený dobrovoľne, keďže mu pred prevozom založili putá a budovu polície po tomto „predvedení“ nemohol slobodne opustiť. Skutočným cieľom polície bolo od počiatku zadržať ho ako obvineného. Vzhľadom na tieto skutočnosti 48 hodinová lehota pre odovzdanie zadržaného prokurátorom súdu s návrhom na vzatie do väzby vyplývajúca z ustanovenia § 77 ods. 1 Trestného poriadku začala plynúť 27. októbra 2003 o 11.00 h, a preto najneskôr 29. októbra 2003 o 11.00 h mal byť pôvodný sťažovateľ odovzdaný okresnému súdu. Počítanie 48 hodinovej lehoty až od 13.30 h dňa 27. októbra 2003 by bolo obchádzaním zákona s následným bezdôvodným obmedzovaním osobnej slobody mimo rámca Trestného poriadku. Z dôvodov uznesenia okresného súdu tiež vyplýva, že prokurátor podal návrh na vzatie pôvodného sťažovateľa do väzby 29. októbra 2003 o 10.55 h. Z podacej pečiatky okresného súdu však vyplýva, že čas podania je

prepísovaný, a to buď z 11.55 h na 10.55 h, alebo z 10.55 h na 11.55 h, pričom z časového údaju nie je bez pochybností zrejmé, či návrh prokurátora nebol podaný 29. októbra 2003 až o 11.55 h a či následne nebol tento časový údaj prepísaný na 10.55 h. Pôvodný sťažovateľ je presvedčený, že návrh prokurátora na jeho vzatie do väzby bol podaný 29. októbra 2003 až o 11.55 h, teda v rozpore s ustanovením § 77 ods. 1 Trestného poriadku a po uplynutí zákonnej 48 hodinovej lehoty. Vzhľadom na prekročenie tejto lehoty mal byť prepustený na slobodu v súlade s ustanovením § 75 poslednej vety Trestného poriadku. V prípade akýchkoľvek pochybností o skutočnom čase podania návrhu prokurátora dôkazné bremeno o tejto skutkovej okolnosti spočívalo na prokurátorovi, čo vyplýva z pravidla vyvedeného zo zásady prezumpcie nevinny, podľa ktorého obvinený nie je povinný dokazovať žiadnu skutočnosť, či už hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu. V prípade, že sa pochybnosti o skutočnom čase podania návrhu prokurátora nedali rozptýliť, bolo povinnosťou okresného súdu aplikovať pravidlo *in dubio pro reo*. Skutočný čas podania návrhu prokurátora je otázkou skutkovou, ktorá bola významná pre rozhodnutie o väzbe. K tomu treba ešte dodať, že v uznesení okresného súdu absentuje odôvodnenie záveru, podľa ktorého bol návrh prokurátora podaný 29. októbra 2003 o 10.55 h. Krajský súd sa v uznesení touto otázkou nezaoberal a len formálne konštatuje, že nezistil dôvodnosť podanej sťažnosti pôvodného sťažovateľa. Pritom z revízneho princípu zakotveného v ustanovení § 147 ods. 1 Trestného poriadku vyplývala povinnosť krajského súdu preskúmať formálne podmienky väzby, teda predovšetkým dodržanie lehoty podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku.

b) V súvislosti s námietkou porušenia práva na oboznámenie s dôvodmi zatknutia a obvinenia pôvodný sťažovateľ uvádza, že prvé uznesenie o obvinení mu bolo doručené až 29. októbra 2003, hoci v čase jeho zadržania už existovalo. Práve na toto uznesenie sa odvolával prokurátor v návrhu na vzatie do väzby a toto uznesenie je uvedené aj v dôvodoch uznesenia okresného súdu. Takýmto postupom bolo znemožnené napádať zákonnosť a dôvodnosť zadržania, ako aj následného pozbavenia osobnej slobody.

Porušenie práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby vidí pôvodný sťažovateľ v skutočnosti, že krajský súd konajúci na základe jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu nespĺnil svoju povinnosť, keď vytýkané nedostatky týkajúce sa času plynutia zákonnej

48 hodinovej lehoty neodstránil a nenariadil jeho prepustenie na slobodu z dôvodu nezákonného pozbavenia osobnej slobody.

Z podaní sťažovateľiek z 27. novembra 2006 a 4. decembra 2006 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ, ktorý bol otcom, resp. druhom, 20. októbra 2006 zomrel.

Z vyjadrenia predsedu krajského súdu zo 7. marca 2007, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 9. marca 2007, vyplýva, že k okolnosti, či bol čas podania návrhu prokurátora na vzatie pôvodného sťažovateľa prepisovaný, a ak áno, z akého dôvodu a v akom smere, nie je možné sa objektívne vyjadriť. Treba však zdôrazniť, že v priebehu konania o návrhu prokurátora na vzatie pôvodného sťažovateľa ako obvineného do väzby nevznikli žiadne pochybnosti o tom, že pôvodný sťažovateľ ako obvinený bol spolu s návrhom prokurátora na jeho vzatie do väzby odovzdaný zákonnému sudcovi 29. októbra 2003 o 10.55 h, teda v zákonnej lehote 48 hodín od obmedzenia jeho osobnej slobody stanovenej v § 77 ods. 1 Trestného poriadku. Potvrdil to v dôvodoch svojho uznesenia okresný súd, pričom pochybnosti o tejto skutočnosti nemal ani krajský súd rozhodujúci o opravnom prostriedku pôvodného sťažovateľa, keďže tento ako obvinený námietky v uvedenom smere nevzniesol. Podanú sťažnosť ani on, ale ani jeho obhajca písomne nezdôvodnili. Krajský súd preto nemohol na neexistujúce námietky reagovať. Znamená to, že k pozbaveniu osobnej slobody došlo z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom, pričom pôvodný sťažovateľ bol bez meškania oboznámený so vzneseným obvinením a s návrhom na vzatie do väzby a mal možnosť sa k tomu vyjadriť.

Z repliky sťažovateľiek z 19. apríla 2007, ktorá bola ústavnému súdu doručená 23. apríla 2007, vyplýva, že absencia údajov o takých skutočnostiach, ako je dátum, čas a miesto zadržania, meno zadržaného, ako aj dôvody pre zadržanie, musí byť považovaná za nezlučiteľnú so samotným účelom čl. 5 dohovoru. Stanovisko predsedu krajského súdu neobsahuje žiadne relevantné skutočnosti a dôkazy, z ktorých by bolo možné bez akýchkoľvek pochybností ustáliť presný čas odovzdania pôvodného sťažovateľa sudcovi okresného súdu, keďže iba konštatuje, že nie je možné objektívne sa k tomu vyjadriť. Bez ohľadu na to, že pôvodný sťažovateľ nevzniesol námietky ohľadne času jeho odovzdania okresnému súdu v priebehu konania o jeho vzatí do väzby, vrátane konania o sťažnosti,

vzhľadom na ustanovenie § 148 ods. 1 Trestného poriadku bolo povinnosťou oboch všeobecných súdov ex officio preskúmať formálne podmienky pre vzatie do väzby vrátane dodržania zákonných lehôt.

S prihliadnutím na skutočnosti uvedené v tomto podaní požadujú sťažovateľky vydanie nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie práva pôvodného sťažovateľa na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy, práva pôvodného sťažovateľa na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 s tým, aby boli uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003 a krajského súdu sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 zrušené, požadujú priznať každej z nich po 240 000 Sk primeraného finančného zadost'učinenia a napokon žiadajú náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v celkovej sume 56 128,50 Sk.

II.

Z uznesenia vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: ORP-887/PD-2003 z 24. októbra 2003 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ spolu s ďalšími tromi osobami je stíhaný pre trestný čin výtržníctva, ktorého sa mal dopustiť dňa 10. októbra 2003 o 23.00 h v P. v disco bare tak, že všetci obvinení fyzicky napadli dve osoby, následne prevracali stoly s nápojmi hostí a napadnuté osoby vytlačili von pred športovú halu a naháňali ich až na parkovisko pred zimným štadiónom, kde im v ďalšom konaní zabránili policajti.

Z uznesenia vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003 z 24. októbra 2003 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ spolu s ďalšími dvoma osobami je stíhaný pre trestné činy výtržníctva a násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi, ktorých sa mal dopustiť dňa 10. októbra 2003 okolo 23.15 h v P. na parkovisku pred zimným štadiónom tak, že sa bránil služobnému zákroku policajtov s použitím násilia a vyhrážal sa policajtom ich fyzickou likvidáciou.

Z úradného záznamu polície z 27. októbra 2003 vyplýva, že 27. októbra 2003 o 11.00 h bol predvedený pôvodný sťažovateľ, pričom dôvodom predvedenia bolo ustanovenie § 90 ods. 2 Trestného poriadku.

Zo zápisnice o zadržaní obvineného sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003 z 27. októbra 2003 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ bol tohto dňa o 13.30 h zadržaný podľa § 75 Trestného poriadku s tým, že dôvodom zadržania je jeho stíhanie pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi a výtržníctva, pre ktoré je stíhaný uznesením z 24. októbra 2003 v súvislosti s odôvodnenou obavou, že bude v trestnej činnosti pokračovať a bude pôsobiť na svedkov. Trestných činov sa mal dopustiť tým, že 24. októbra 2003 v čase okolo 23.00 h sa v P. na parkovisku pred zimným štadiónom vyhrážal ťažkou ujmou na zdraví službukonajúcim policajtom, bránil im vo vykonaní služobného zákroku a vulgárne im nadával.

Zo zápisnice o výsluchu pôvodného sťažovateľa ako obvineného sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003 z 27. októbra 2003 vyplýva, že výsluch trval od 15.15 h do 15.45 h. Pôvodnému sťažovateľovi bolo oznámené uznesenie o vznesení obvinenia pre trestný čin výtržníctva a násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi.

Z návrhu prokurátora č. k. Pv 1471/2003-26 z 29. októbra 2003 vyplýva, že navrhuje, aby bol pôvodný sťažovateľ vzatý do väzby. Uvádza, že bol zadržaný „27. 10. 2003“ o 13.30 h, pričom zadržaniu predchádzalo „predvedenie“ o 11.00 h. Z prezentačnej pečiatky okresného súdu vyplýva, že návrh prokurátora bol doručený 29. októbra 2003. Z rukou písaného údaja o hodine a minúte doručenia návrhu vyplýva, že sa tak stalo buď o 10.55 h alebo 11.55 h, keďže v poradí druhý číselný znak bol prepisovaný. Prokurátor poukazuje na obe trestné stíhanie vedené proti pôvodnému sťažovateľovi, teda tak na uznesenie sp. zn. ČVS: ORP-887/PD-2003, ako aj na uznesenie sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003 a cituje skutky v týchto uzneseniach uvedené.

Zo zápisnice okresného súdu o výsluchu pôvodného sťažovateľa ako zadržaného obvineného z 29. októbra 2003 pod sp. zn. Tp 70/03 vyplýva, že k výsluchu došlo medzi 13.30 h až 14.30 h. Pôvodný sťažovateľ uviedol, že bol zadržaný 27. októbra 2003 o 11.00 h

a že trvá v plnom rozsahu na svojej výpovedi, ktorú učinil na polícii a dodal k nej iba to, že sa nebude trestnému stíhaniu vyhýbať a že sa stará o rodinu s dieťaťom. Zo zápisnice ďalej vyplýva, že bolo vyhlásené uznesenie, ktorým okresný súd vzal pôvodného sťažovateľa do väzby s tým, že sa táto začína 27. októbra 2003 o 11.00 h. Pôvodný sťažovateľ a jeho obhajca JUDr. B. zahlásili proti uzneseniu sťažnosť.

Z písomného vyhotovenia uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodu § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom väzba sa začala 27. októbra 2003 o 11.00 h. Návrh okresného prokurátora bol podaný 29. októbra 2003 o 10.55 h. Podľa odôvodnenia uznesenia bol pôvodný sťažovateľ zadržaný 27. októbra 2003 o 13.30 h, pričom jeho osobná sloboda bola obmedzená o 11.00 h. Keďže k obmedzeniu osobnej slobody došlo 27. októbra 2003 o 11.00 h, okresný súd rozhodol, že väzba začína týmto dňom. Okresný súd vychádzal z toho, že proti pôvodnému sťažovateľovi boli vznesené dve obvinenia uzneseniami sp. zn. ČVS: ORP–887/PD-2003 a sp. zn. ČVS: ORP–888/PD-2003, pričom okresný súd uvádza aj znenie oboch skutkov v súlade s uvedenými uzneseniami.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 vyplýva, že sťažnosť pôvodného sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003 bola zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu nebola sťažnosť dôvodná. Pôvodný sťažovateľ bol podľa obsahu spisov dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu výtržníctva a trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi, ktorého sa dopustil 10. októbra 2003 v nočných hodinách v disco bare v P., ako aj na verejnom priestranstve pred týmto disco barom spôsobom popísaným v uzneseniach. Podozrenie zo spáchania uvedených trestných činov nebolo rozptýlené. Vzhľadom na doterajší spôsob života pôvodného sťažovateľa, ako aj na to, že sa trestnej činnosti dopustil v skúšobnej dobe, pričom sa opakovane dopúšťa trestného činu výtržníctva, je u neho plne daný dôvod väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda obava z pokračovania v trestnej činnosti.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: (...) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol

o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa § 71 ods. 6 prvej vety Trestného poriadku lehoty uvedené v odsekoch 1 a 2 sa rátajú od doby, keď došlo k zatknutiu alebo k zadržaniu obvineného alebo ak nepredchádzalo zatknutie alebo zadržanie od doby, keď došlo na základe rozhodnutia o väzbe k obmedzeniu osobnej slobody obvineného.

Podľa § 75 Trestného poriadku ak je tu niektorý z dôvodov väzby (§ 67) a pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť, môže vyšetrovateľ alebo policajný orgán obvineného zadržať predbežne sám. Je však povinný vykonané zadržanie prokurátorovi neodkladne ohlásiť a odovzdať mu odpis zápisnice, ktorú spísal pri zadržaní, aj ďalší materiál, ktorý prokurátor potrebuje, aby prípadne mohol podať návrh na vzatie do väzby. Návrh sa musí podať tak, aby obvinený mohol byť najneskôr do 48 hodín od zadržania odovzdaný súdu, inak musí byť prepustený na slobodu.

Podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku ak prokurátor nenariadil prepustenie zadržanej osoby na podklade materiálov, ktoré mu došli, prípadne po jej opätovnom výsluchu, je povinný ju odovzdať v lehote 48 hodín od zadržania alebo prevzatia súdu s návrhom na vzatie do väzby. K návrhu pripojí dosiaľ získaný dôkazný materiál.

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým vo všeobecnej rovine zdôrazniť, že najzávažnejším procesným zásahom do práv obvineného, prípadne podozrivého je zásah do jeho osobnej slobody, t. j. jeho zadržanie, zatknutie a väzba. Pozbaviť niekoho osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, teda aj zadržať alebo inak pozbaviť slobody osobu, ktorá je dôvodne podozrivá zo spáchania trestného činu [čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru], možno len „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“. Navyše zatknutie, či iné pozbavenie slobody musí byť „zákonné“. Dohovor tu odkazuje na vnútroštátne právo a podčiarkuje tak, že v právnom štáte každý zásah do osobnej slobody občana musí mať zákonný podklad. Ak dohovor odkazuje na vnútroštátne právo, ako je to v čl. 5, rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov c. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43).

Podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru, každý kto je zatknutý, musí byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu. Právo vedieť, prečo bola pozbavená osobnej slobody, je elementárnym právom zatknutej osoby, keďže je zárukou proti svojvôli a nutnou podmienkou rovnosti zbraní, práva na obhajobu a práva obrátiť sa na súd, aby rozhodol o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody. Toto právo vyplýva implicitne už z ustanovenia čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ak má niekto právo podať návrh za účelom urýchleného rozhodnutia o zákonnosti pozbavenia slobody, nemôže účinne uplatniť toto právo, ak sa mu bez meškania a v dostatočnom rozsahu neoznámia skutočnosti a právne normy, o ktoré sa opiera pozbavenie slobody (X. c. Spojené kráľovstvo z 5. novembra 1981, § 66). Článok 5 ods. 2 dohovoru vyjadruje elementárnu záruku, podľa ktorej každý, kto je zatknutý, má právo vedieť, prečo bol zatknutý. Táto povinnosť ukladá oznámiť zatknutej osobe v jednoduchom a zrozumiteľnom jazyku právne a skutkové dôvody pozbavenia slobody, aby táto mohla popierať ich zákonnosť pred súdom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Tieto informácie sa jej musia poskytnúť bez meškania. Nevyžaduje sa nijaká osobitná forma, menovite písomná. V tomto štádiu sa nevyžaduje, aby zatknutej osobe bol daný k dispozícii spis. Obsah oboznámenia však musí vyhovovať trom požiadavkám: musí byť rýchle, úplné a zrozumiteľné. Považuje sa za dostatočné, že pri zatknutí sa oznámi iba zákonné ustanovenie, na ktorom sa zatknutie zakladá, a že nutné právne a skutkové dôvody zatknutia a podozrenia môže zatknutá osoba vyvodiť z obsahu výsluchu, ktorému je krátko na to podrobená (Fox, Campbell a Hartley c. Spojené kráľovstvo z 30. augusta 1990, § 40).

Článok 5 ods. 4 dohovoru sa vzťahuje na všetky prípady pozbavenia slobody vymenované v čl. 5 ods. 1 dohovoru, teda aj na súdnu kontrolu zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Počiatočné rozhodnutie súdu nemusí nutne ospravedlňovať väzbu po celú dobu jej trvania. Osoba nachádzajúca sa vo väzbe musí mať možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe (rozhodnutie Komisie z 13. decembra 1987 č. 8098/77).

Článok 17 ods. 2 ústavy v sebe inkorporuje aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne a urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil

prepustenie, ak je táto nezákonná. Právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je teda chránené aj čl. 17 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis III. ÚS 7/00).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom môže sa stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05).

K namietanému porušeniu práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy

Pôvodný sťažovateľ namietal porušenie týchto práv z dvoch pohľadov. Tvrdil jednak, že prokurátor nedodrжал 48 hodinovú lehotu podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku a odovzdal ho okresnému súdu až po uplynutí tejto lehoty, keďže sám nenariadil jeho prepustenie zo zadržania. Vychádzal z názoru, že v skutočnosti bol zadržaný 27. októbra 2003 už o 11.00 h, pričom návrh prokurátora na jeho vzatie do väzby bol okresnému súdu doručený až 29. októbra 2003 o 11.55 h, teda viac ako 48 hodín po zadržaní (a). Ďalej tvrdil, že hoci bol stíhaný dvoma uzneseniami pre dva rôzne skutky, prvé uznesenie o vznesení obvinenia bolo mu doručené až 29. októbra 2003, a preto v čase zadržania o ňom nevedel. Pritom práve na toto uznesenie sa prokurátor odvolával v návrhu na vzatie do väzby a toto uznesenie je uvedené aj v dôvodoch uznesenia okresného súdu o jeho vzatí do väzby.

Takýmto postupom mu bolo znemožnené napádať zákonnosť a dôvodnosť zadržania, ako aj následného pozbavenia osobnej slobody (b).

Predseda krajského súdu obe tvrdenia odmieta a vzhľadom na obsah uznesení okresného súdu a krajského súdu je presvedčený, že pôvodný sťažovateľ bol pozbavený osobnej slobody zákonným spôsobom.

a) Namietané porušenie pozbavenia osobnej slobody v rozpore so spôsobom ustanoveným zákonom - porušenie zákonnej 48 hodinovej lehoty pre zadržanie

V súvislosti s prvou námietkou pôvodného sťažovateľa treba konštatovať, že namietal porušenie ustanovenia § 77 Trestného poriadku, podľa ktorého bol prokurátor povinný odovzdať pôvodného sťažovateľa v lehote 48 hodín od zadržania súdu s návrhom na vzatie do väzby, keďže nenariadil jeho prepustenie zo zadržania. Nadväzne na to došlo k porušeniu tohto ustanovenia aj okresným súdom, ktorý nesplnil svoju povinnosť nariadiť okamžité prepustenie pôvodného sťažovateľa zo zadržania, a to vzhľadom na prekročenie zákonnej 48 hodinovej lehoty. Rovnakého pochybenia sa mal dopustiť aj krajský súd, pretože ani on prepustenie pôvodného sťažovateľa nenariadil.

Z uvedeného vyplýva, že nedodržanie príslušných ustanovení zákona týkajúcich sa zadržania, resp. väzby treba považovať za porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru. To isté platí samozrejme aj vo vzťahu k ustanoveniu čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy. Úlohou ústavného súdu bolo preto preskúmať, či sa v súvislosti so zadržaním a uväznením pôvodného sťažovateľa postupovalo podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku.

Podľa tvrdenia pôvodného sťažovateľa v skutočnosti k jeho zadržaniu došlo 27. októbra 2003 už o 11.00 h, nie o 13.30 h, ako by to vyplývalo zo zápisnice o zadržaní z 27. októbra 2003. Je to tak, pretože pôvodný sťažovateľ bol 27. októbra 2003 o 11. 00 h predvedený na políciu za okolností, ktoré bolo potrebné považovať v skutočnosti za zadržanie. V tom čase totiž už bolo polícii známe, že má byť stíhaný na základe dvoch uznesení o vznesení obvinenia, bol spútaný a nemohol budovu polície slobodne opustiť. Podľa ďalšieho tvrdenia pôvodného sťažovateľa návrh prokurátora na jeho vzatie do väzby bol v skutočnosti okresnému súdu doručený 29. októbra 2003 o 11.55 h, pričom tento rukou

písaný časový údaj bol potom prepísaný tak, ako keby bol návrh doručený už o 10.55 h. Preto pokiaľ k jeho zadržaniu došlo 27. októbra 2003 o 11.00 h a návrh na jeho vzatie do väzby bol okresnému súdu podaný 29. októbra 2003 o 11.55 h, bola prekročená zákonná 48 hodinová lehota zadržania.

Z logického hľadiska je potrebné predovšetkým skúmať, kedy došlo k zadržaniu pôvodného sťažovateľa. Ak by to bolo 27. októbra 2003 o 13.30 h, potom by skutočnosť prepisovania časového údajá o doručení návrhu prokurátora na vzatie pôvodného sťažovateľa do väzby prestala mať rozhodujúci význam, pretože aj keby bol tento návrh doručený 29. októbra 2003 o 11.55 h, bolo by to v zákonnej 48 hodinovej lehote počítanej od zadržania 27. októbra 2003 o 13.30 h.

Z ustanovenia § 71 ods. 6 Trestného poriadku možno vyvodiť, že väzba začína od doby, keď došlo k zatknutiu alebo k zadržaniu obvineného. Ak väzbe nepredchádzalo zatknutie alebo zadržanie, potom väzba začína od doby, keď došlo na základe rozhodnutia o väzbe k obmedzeniu osobnej slobody obvineného.

Treba konštatovať, že v danom prípade väzbe pôvodného sťažovateľa predchádzalo jeho zadržanie, a preto podľa nepochybného znenia citovaného ustanovenia bolo povinnosťou okresného súdu stanoviť počiatok väzby od doby zadržania pôvodného sťažovateľa.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003 vyplýva, že väzba začala 27. októbra 2003 o 11.00 h. Okresný súd konštatoval v dôvodoch uznesenia, že pôvodný sťažovateľ bol 27. októbra 2003 o 13.30 h zadržaný, pričom osobná sloboda mu bola obmedzená o 11.00 h. To viedlo k výroku, že väzba začala od 11.00 h.

Možno urobiť predbežný záver, že uznesenie okresného súdu vo vzťahu k času začatia väzby pôvodného sťažovateľa je arbitrárne. Keďže uväzneniu predchádzalo zadržanie, mala sa väzba počítat' od momentu zadržania. Napriek tomu však okresný súd konštatoval začatie väzby už od momentu predvedenia pôvodného sťažovateľa o 11.00 h, považujúc tento úkon za obmedzenie jeho osobnej slobody. Tým okresný súd nepriamo naznačil, že pôvodného sťažovateľa považoval za zadržaného už od 11.00 h. Nijako bližšie

však svoje zistenia nezdôvodnil, preto sa už na prvý pohľad javia ako zjavne neodôvodnené a svojvoľné. Krajský súd toto pochybenie vôbec nenapravil a v podstate mu nevenoval žiadnu pozornosť.

Keďže otázka, od kedy bol pôvodný sťažovateľ zadržaný, nebola dostatočným spôsobom všeobecnými súdmi vyriešená, je potrebné zaoberať sa aj problematikou presného časového momentu, kedy bol podaný okresnému súdu návrh prokurátora na vzatie pôvodného sťažovateľa do väzby.

V uvedenej súvislosti nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že rukou písaný časový údaj o presnej hodine a minúte doručenia návrhu prokurátora bol prepisovaný. Sporné však je, či bol tento údaj prepísaný z 10.55 h na 11.55 h alebo opačne.

Z pohľadu ústavného súdu treba zdôrazniť, že vyznačenie presného času podania návrhu na vzatie zadržanej osoby do väzby má celkom principiálny význam, pretože je východiskovým bodom umožňujúcim preskúmať, či bol tento úkon vykonaný v zákonnej lehote. Vyznačenie presného času musí byť preto v takýchto prípadoch vykonané spôsobom, ktorý nepripúšťa nijaké pochybnosti. Je to tak tým viac, že zadržaná osoba spravidla nemá žiadnu možnosť kontrolovať, či vyznačený časový údaj zodpovedá skutočnosti, pretože pri podaní takéhoto návrhu nie je prítomná. Samozrejme nemožno vylúčiť, že pri vyznačovaní presného času doručenia podania dôjde z rôznych dôvodov k pochybeniu. Preto musí byť prípustná aj oprava nesprávne vyznačeného časového údaju. Podľa presvedčenia ústavného súdu v takýchto prípadoch je potrebné vykonať opravu tak, aby v prípade potreby bolo možné okolnosti, za akých ku nej došlo, relevantným spôsobom preveriť. To znamená, aby v prípade opravy bolo jasne vyznačené, že sa vykonala, aby bolo uvedené, kedy bola vykonaná a kto ju vykonal a aby opravujúca osoba vykonanie opravy potvrdila aj svojím vlastnoručným podpisom.

V danom prípade sa oprava časového údaju vykonala spôsobom, ktorý (a to vzhľadom aj na uplynulý čas) sotva možno dodatočne preveriť. To pripúšťa aj predseda krajského súdu vo vyjadrení, v ktorom uviedol, že k okolnosti času podania návrhu prokurátora a k dôvodom prepísania časového údaju nie je možné sa objektívne vyjadriť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba konštatovať, že záver okresného súdu, podľa ktorého bol návrh prokurátora podaný 29. októbra 2003 o 10.55 h, je arbitrárny. Okresný súd, ale ani krajský súd sa nevysporiadali zo skutkovými okolnosťami, ktoré ich závery závažným spôsobom spochybňujú.

Možno dôjsť k záveru, že postupom a uznesením krajského súdu došlo v tejto časti k porušeniu práva pôvodného sťažovateľa na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

b) Porušenie práva na oboznámenie s dôvodmi zadržania a obvinenia

Predovšetkým treba konštatovať, že 24. októbra 2003 boli vydané dve uznesenia o vznesení obvinenia proti pôvodnému sťažovateľovi, a to uznesenie sp. zn. ČVS: ORP-887/PD-2003 a uznesenie sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003. Prvé uznesenie sa týkalo trestného činu výtržníctva spáchaného v disco bare a druhé trestného činu výtržníctva a násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi spáchaného na verejnom priestranstve (parkovisko pred zimným štadiónom). Zo zápisnice o zadržaní obvineného z 27. októbra 2003 je nepochybné, že zadržanie pôvodného sťažovateľa bolo vykonané v súvislosti s trestným stíhaním vedeným pod sp. zn. ČVS: ORP-888/PD-2003, teda v zmysle druhého uznesenia. Zo zápisnice o výsluchu pôvodného sťažovateľa ako obvineného z 27. októbra 2003 je rovnako nepochybné, že sa týkal len druhého uznesenia. Naproti tomu však z návrhu prokurátora na vzatie pôvodného sťažovateľa do väzby z 29. októbra 2003 už možno vyvodiť, že väzbu navrhuje v súvislosti s oboma trestnými stíhaniami vedenými proti pôvodnému sťažovateľovi, pričom v návrhu sú citované skutky z oboch uznesení o vznesení obvinenia. Rovnako tak z uznesenia okresného súdu z 29. októbra 2003, ako aj z uznesenia krajského súdu zo 6. novembra 2003 vyplýva, že pôvodný sťažovateľ je obvinený a dôvodne podozrivý na základe dvoch uznesení o vznesení obvinenia.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že pôvodný sťažovateľ po zadržaní, bol bez meškania (čl. 5 ods. 2 dohovoru), resp. ihneď (čl. 17 ods. 3 ústavy) oboznámený iba s jedným uznesením o vznesení obvinenia, a to s uznesením sp. zn. ČVS:

ORP-888/PD-2003. Len v súvislosti so skutkom uvedeným v tomto uznesení bol v deň zadržania políciou vypočutý. O skutočnosti, že je trestne stíhaný aj za ďalší skutok (sp. zn. ČVS: ORP 887/PD-2003), sa mohol dozvedieť až neskôr, a to buď z návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby z 29. októbra 2003 (ak mu bol doručený) alebo až z uznesenia okresného súdu, ktorým bol vzatý do väzby. Skutočnosť, že bol trestne stíhaný pre dva skutky na základe dvoch uznesení o vznesení obvinenia nevyplývala totiž jednoznačne a zrozumiteľne ani zo zápisnice okresného súdu o výsluchu pôvodného sťažovateľa ako obvineného sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003.

Podľa názoru ústavného súdu treba konštatovať, že sťažovateľ nebol bez meškania, resp. ihneď oboznámený so všetkými obvineniami, kvôli ktorým došlo k jeho zadržaniu a následne k jeho vzatiu do väzby. Pritom z ustanovenia § 75 Trestného poriadku je zrejmé, že pre zadržanie obvineného musia byť splnené rovnaké podmienky, aké sa vyžadujú pre vzatie do väzby, pričom k zadržaniu dochádza v tých prípadoch, v ktorých pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť. Najzákladnejšou podmienkou pre zadržanie a vzatie do väzby je existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu vyjadrená v uznesení o vznesení obvinenia. Zadržaná osoba má právo na to, aby mohla spochybňovať, resp. vyvracať dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu, a tým namietat dôvodnosť zadržania a väzby. To však nemá možnosť urobiť, ak v čase zadržania jej nebola poskytnutá úplná informácia o trestných stíhaniach vedených proti nej.

Možno dôjsť k záveru, že postupom a uznesením krajského súdu došlo v tejto časti k porušeniu základného práva pôvodného sťažovateľa na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Porušené bolo aj ustanovenie čl. 5 ods. 2 dohovoru, čo však nebolo v konaní namietané.

K namietanému porušeniu práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy

Pôvodný sťažovateľ namietal porušenie týchto práv z dôvodu, že krajský súd konajúci na základe jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu nesplnil svoju

povinnosť, lebo vytýkané nedostatky ohľadom času plynutia zákonnej 48 hodinovej lehoty neodstránil a nenariadil jeho prepustenie na slobodu z dôvodu nezákonného pozbavenia osobnej slobody.

Predseda krajského súdu bol toho názoru, že označené základné právo porušené nebolo a okrem toho pôvodný sťažovateľ, ale ani jeho obhajca toto údajné pochybenie v konaní pred všeobecnými súdmi nenamietali.

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť v tejto časti považovať za dôvodnú.

Ako už bolo uvedené, postupom a uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva pôvodného sťažovateľa na zákonné pozbavenie osobnej slobody tým, že sa dostatočne nepreskúmalo dodržanie zákonnej 48 hodinovej lehoty zadržania podľa § 75 Trestného poriadku. Preto pokiaľ krajský súd bez toho, aby venoval tejto otázke pozornosť, zamietol sťažnosť pôvodného sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, nevykonal dôslednú kontrolu zákonnosti väzby pôvodného sťažovateľa, ktorý sa v tom čase už nachádzal vo väzbe na základe neprávoplatného, no predbežne vykonateľného uznesenia okresného súdu.

V súvislosti s argumentom predsedu krajského súdu, podľa ktorého pôvodný sťažovateľ a jeho obhajca počas konania o väzbe nenamietali nedodržanie 48 hodinovej lehoty zadržania v súvislosti s časom, kedy došlo k zadržaniu, ako aj v súvislosti s časom, kedy bol podaný návrh prokurátora na vzatie do väzby, považuje ústavný súd za potrebné poukázať predovšetkým na to, že pôvodný sťažovateľ pri svojom výsluchu vedenom okresným súdom pod sp. zn. Tp 70/03 29. októbra 2003 okrem iného výslovne uviedol, že bol zadržaný 27. októbra 2003 o 11.00 h. Bolo preto povinnosťou okresného súdu, ale aj krajského súdu si túto otázku vyjasniť a náležite sa s ňou vysporiadať tak vo výroku uznesenia o vzatí do väzby, ako aj v jeho odôvodnení. Okrem toho treba tiež uviesť, že možno v zásade súhlasiť s predsedom krajského súdu v tom, že revízny princíp pri konaní o sťažnosti v zmysle § 147 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý ukladá opravnému súdu preskúmať pri rozhodovaní o sťažnosti správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým mohol sťažovateľ podať sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce

napadnutému uzneseniu, neznamená absolútnu zodpovednosť opravného súdu za všetky pochybenia bez ohľadu na to, či ich dotknutá osoba vytýkala alebo nie. V každom prípade však z revízneho princípu vyplýva povinnosť opravného súdu preskúmať splnenie základných procesnoprávných a vecných podmienok pri rozhodovaní o väzbe zadržanej osoby. Tým viac je to tak v prípade, keď pôvodný sťažovateľ čas svojho zadržania výslovne spochybnil a keď z prezentačnej pečiatky okresného súdu na návrhu prokurátora na vzatie do väzby bolo zrejmé *prima facie*, že rukou písaný údaj o presnom čase doručenia návrhu bol prepisovaný. Nesplnenie revíznej povinnosti v takýchto súvislostiach je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné.

Možno dôjsť k záveru, že postupom a uznesením krajského súdu došlo v tejto časti k porušeniu práva pôvodného sťažovateľa na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

K porušeniu uvedených ustanovení dohovoru a ústavy došlo aj tým, že pôvodný sťažovateľ nebol bez meškania, resp. ihneď oboznámený so všetkými obvineniami, ktoré boli proti nemu vznesené. Táto skutočnosť však v tejto súvislosti v podanej sťažnosti nebola namietaná.

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv, v zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde uznesenie krajského súdu sp. zn. 21 Tpo 51/03 zo 6. novembra 2003 zrušil (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľky si uplatnili aj požiadavku priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške po 240 000 Sk pre každú z nich.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadost'učinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 87/04). Hoci v tomto prípade došlo k zrušeniu uznesenia krajského súdu, táto skutočnosť nepostačuje na nápravu stavu, ktorý vznikol porušením označených práv pôvodného sťažovateľa. Je to tak preto, že pôvodný sťažovateľ vykonal väzbu a túto skutočnosť

nemožno zvrátiť vysloveným porušením základných práv a zrušením uznesenia týkajúceho sa jeho vzatia do väzby. Vzhľadom na to a berúc tiež do úvahy zásadu spravodlivosti, považoval ústavný súd požiadavku sťažovateľiek na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške po 50 000 Sk pre každú z nich za odôvodnenú (bod 3 výroku nálezu).

Naopak, v prevyšujúcej časti, teda nad sumu 50 000 Sk až do sumy 240 000 Sk, ústavný súd sťažnosti nevyhoviel (bod 5 výroku nálezu).

Rovnako nebolo možné vyhovieť požiadavke na vyslovenie porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru v súvislosti s právom na zákonné pozbavenie osobnej slobody, keďže táto časť sťažnosti bola ústavným súdom odmietnutá pri jej predbežnom prerokovaní (bod 5 výroku nálezu).

Napokon neprichádzalo do úvahy vyhovieť ani požiadavke, aby ústavný súd zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. Tp 70/03 z 29. októbra 2003, a to z dôvodu, že sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu a uzneseniu okresného súdu bola tiež odmietnutá v rámci jej predbežného prerokovania (bod 5 výroku nálezu).

Sťažovateľky požiadali aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom v celkovej sume 56 128,50 Sk.

Ústavný súd priznal sťažovateľkám náhradu trov právneho zastúpenia v sume 36 583,93 Sk. Za prevzatie a prípravu zastupovania, za nahliadnutie do trestného spisu a za podanie sťažnosti 27. decembra 2003 priznal odmenu trikrát po 4 270 Sk. Za písomné podanie z 27. novembra 2006 a za písomné podanie zo 4. decembra 2006 priznal odmenu dvakrát po 2 730 Sk. Napokon za písomné vyjadrenie z 19. apríla 2007, ktoré bolo podané ako spoločné podanie v zastúpení oboch sťažovateľiek, priznal odmenu dvakrát po 2 375 Sk pre každú z nich. Ďalej patrí sťažovateľkám režijný paušál trikrát po 128 Sk, dvakrát po 164 Sk a dvakrát po 178 Sk. V rámci cesty právneho zástupcu za účelom nahliadnutia do trestného spisu patrí na cestovnom osobnom motorovom vozidlom suma 2 382,80 Sk a strata času vo výške 4 272 Sk. Po zvýšení odmeny o 19 % dane z pridanej hodnoty je celková výška trov právneho zastúpenia 36 583,93 Sk (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2007